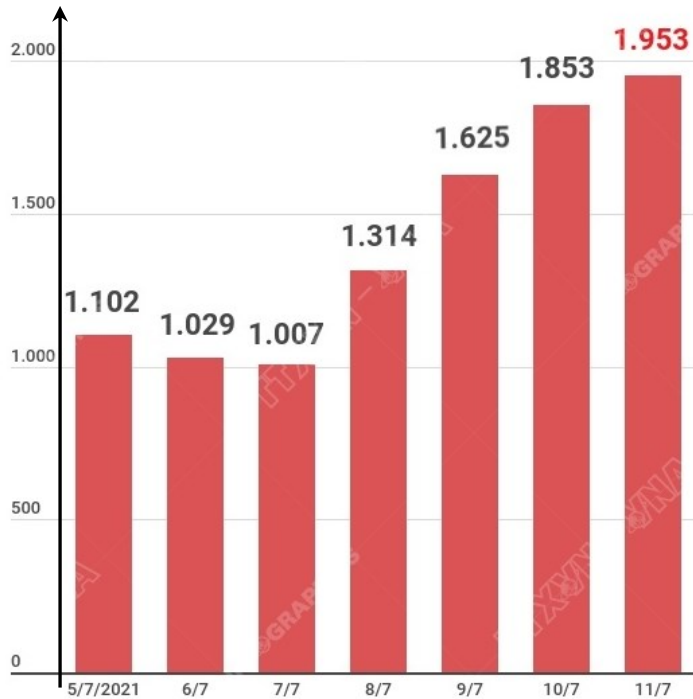

CHỦ ĐỀ 15: MÔ TẢ VÀ BIỂU DIỄN DỮ LIỆU TRÊN CÁC BIỂU ĐỒ

Link xem video bài giảng: <https://youtu.be/miDQ69FTslg>

Số ca mắc COVID-19 trong 7 ngày liên tiếp tại Việt Nam

Nguồn: Bộ Y tế

a) Hãy lập bảng thống kê tương ứng với biểu đồ? Nêu nhận xét?

b) Theo em, việc đọc được biểu đồ đã giúp ích gì trong việc phòng chống đại dịch COVID-19?

a) Bảng thống kê.

Ngày							
Số ca mắc COVID-19							

Nhận xét:.....

b) Việc đọc được thông tin trong biểu đồ giúp mọi người

.....

1. Biểu đồ tranh

Ví dụ 1. Biểu đồ tranh dưới đây cho biết số học sinh nữ của các lớp khối 6 trường THCS Hoàng Việt.

Lớp	Số học sinh nữ
6A1	
6A2	
6A3	
6A4	
6A5	
6A6	

(= 10 học sinh nữ)

Em hãy quan sát biểu đồ tranh ở trên và trả lời các câu hỏi sau đây:

a) Lớp nào có ít học sinh nữ nhất?

.....

b) Có phải lớp 6A4 có nhiều học sinh nữ hơn lớp 6A5 không?

.....

c) Lớp 6A6 có bao nhiêu học sinh nữ?

.....

d) Tổng số học sinh nữ của các lớp khối 6 là bao nhiêu?

.....

Ví dụ 2. Một cửa hàng bán xe đạp ghi lại số xe bán được trong tháng bằng bảng số liệu sau.

Số xe bán được trong tháng

Màu xe đạp	Xanh dương	Xanh lá cây	Đỏ	Vàng	Trắng bạc
Số xe bán được	20	15	30	10	25

Sử dụng các biểu tượng sau để vẽ biểu đồ tranh thể hiện bảng thống kê trên: (= 10 xe; = 5 xe).

Màu xe	Số xe bán được
Xanh dương	
Xanh lá cây	

.....	
.....	
.....	

Biểu đồ tranh sử dụng biểu tượng hoặc hình ảnh để thể hiện dữ liệu. Biểu đồ tranh có tính trực quan, dễ hiểu. Trong biểu đồ tranh, một biểu tượng (hoặc hình ảnh) có thể thay thế cho một số các đối tượng.

Để đọc và mô tả dữ liệu ở dạng biểu đồ tranh, trước hết ta cần xác định một hình ảnh (biểu tượng) thay thế cho bao nhiêu đối tượng. Từ số lượng hình ảnh (biểu tượng), ta sẽ có số đối tượng tương ứng.

Để biểu diễn dữ liệu thống kê từ bảng vào biểu đồ tranh, ta thực hiện các bước sau:

Bước 1. Chuẩn bị:

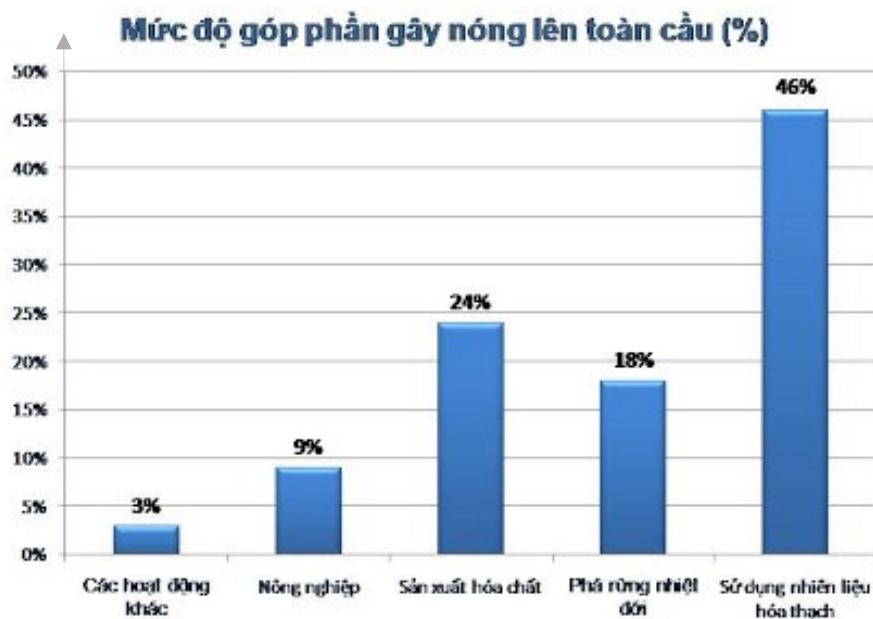
- Chọn biểu tượng (hoặc hình ảnh) đại diện cho dữ liệu cần biểu diễn.
- Xác định mỗi biểu tượng (hoặc hình ảnh) thay thế cho bao nhiêu đối tượng.

Bước 2. Vẽ biểu đồ tranh:

- Biểu đồ tranh thường gồm hai cột:
 - + Cột 1: Danh sách phân loại đối tượng thống kê.
 - + Cột 2: Vẽ các biểu tượng thay thế đủ số lượng các đối tượng.
- Ghi tên biểu đồ và các chú thích số lượng tương ứng mỗi biểu tượng của biểu đồ tranh.

2. Biểu đồ cột

Ví dụ 3. Biểu đồ cột dưới đây cho biết thông tin về các nguồn phát thải và mức đóng góp vào việc làm nóng trái đất.

a) Hoạt động nào của con người góp phần gây nóng lên toàn cầu nhiều nhất?

.....

Khi đọc biểu đồ cột, ta nhìn theo một trục để đọc danh sách các đối tượng thống kê và nhìn theo trục còn lại để đọc số liệu thống kê tương ứng với các đối tượng đó (cần lưu ý thang đo của trục số liệu khi đọc các số liệu).

Để vẽ biểu đồ cột biểu diễn bảng số liệu, ta thực hiện các bước sau:

Bước 1: Vẽ hai trục ngang và dọc vuông góc với nhau:

- Trục ngang: Ghi danh sách đối tượng thống kê.
- Trục dọc: Chọn khoảng chia thích hợp với dữ liệu và ghi số ở các vạch chia.

Bước 2: Tại vị trí các đối tượng trên trục ngang, vẽ những cột hình chữ nhật:

- Cách đều nhau;
- Có cùng chiều rộng;
- Có chiều cao thể hiện số liệu của các đối tượng, tương ứng với khoảng chia trên trục dọc.

Bước 3: Hoàn thiện biểu đồ:

- Ghi tên biểu đồ.
- Ghi tên các trục và ghi số liệu tương ứng trên mỗi cột (nếu cần).

Ví dụ 4. Vẽ biểu đồ cột biểu diễn điểm các môn thi tập trung cuối học kì của bạn Lan được cho trong bảng sau.

Môn học	Ngữ văn	Toán	Ngoại ngữ 1	Giáo dục công dân	Lịch sử và Địa lí	Khoa học tự nhiên
Điểm số	8	6	10	6	9	5

Ví dụ 5. Hãy nêu một tình huống thống kê trong lớp mà em có thể dùng biểu đồ cột để thể hiện dữ liệu và hãy thực hành vẽ biểu đồ cho tình huống đó.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

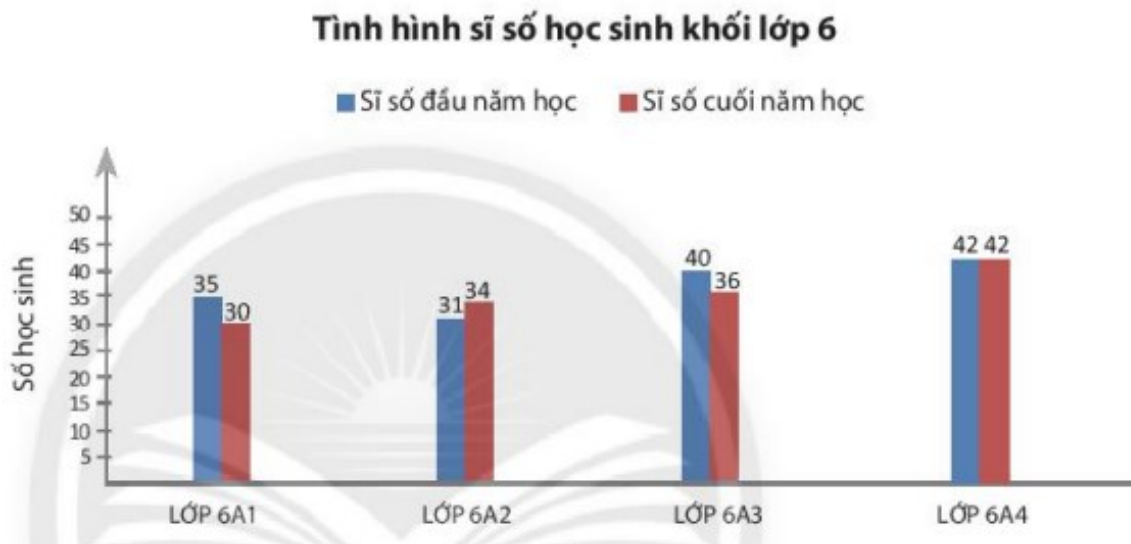
.....

.....

.....

3. Biểu đồ cột kép

Ví dụ 6. Quan sát biểu đồ sau và trả lời các câu hỏi bên dưới.

a) Biểu đồ được ghép bởi các biểu đồ nào và hãy nêu lợi ích của việc ghép đó?

.....

.....

b) Biểu đồ cho ta biết những thông tin gì?

.....

.....

c) Trong các lớp nêu trên, lớp nào có sĩ số tăng, lớp nào có sĩ số giảm, lớp nào có sĩ số không đổi?

.....

.....

d) Lớp nào có số lượng học sinh thay đổi nhiều nhất?

.....

HƯỚNG DẪN VỀ NHÀ

- Yêu cầu cần đạt:

+ Đọc và mô tả thành thạo các dữ liệu ở dạng biểu đồ tranh, biểu đồ dạng cột/cột kép.

+ Lựa chọn và biểu diễn được dữ liệu bằng biểu đồ tranh, biểu đồ dạng cột, cột kép.

+ Hiểu được ý nghĩa và công dụng của biểu đồ cột, biểu đồ cột kép.

- Chuẩn bị bài 5 sách giáo khoa Chân trời sáng tạo tr.118-119.

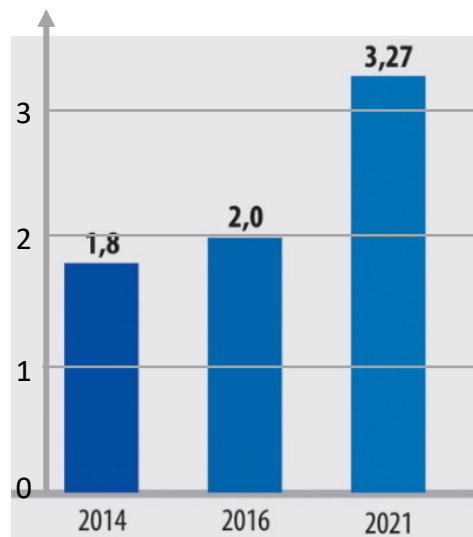
- Làm các bài tập sau:

Bài 1. Bằng cách dùng biểu tượng đại diện cho 100 đồng hồ và đại diện cho 50 đồng hồ, hãy vẽ biểu đồ tranh biểu diễn bảng thống kê sau.

Số đồng hồ lắp ráp được tại phân xưởng A trong tuần	
Ngày	Số đồng hồ
Thứ Hai	500
Thứ Ba	600
Thứ Tư	700
Thứ Năm	800
Thứ Sáu	650
Thứ Bảy	350

Bài 2. Hãy đọc thông tin về lượng rác thải nhựa trong biểu đồ cột sau đây rồi lập bảng thống kê tương ứng và nêu nhận xét của em.

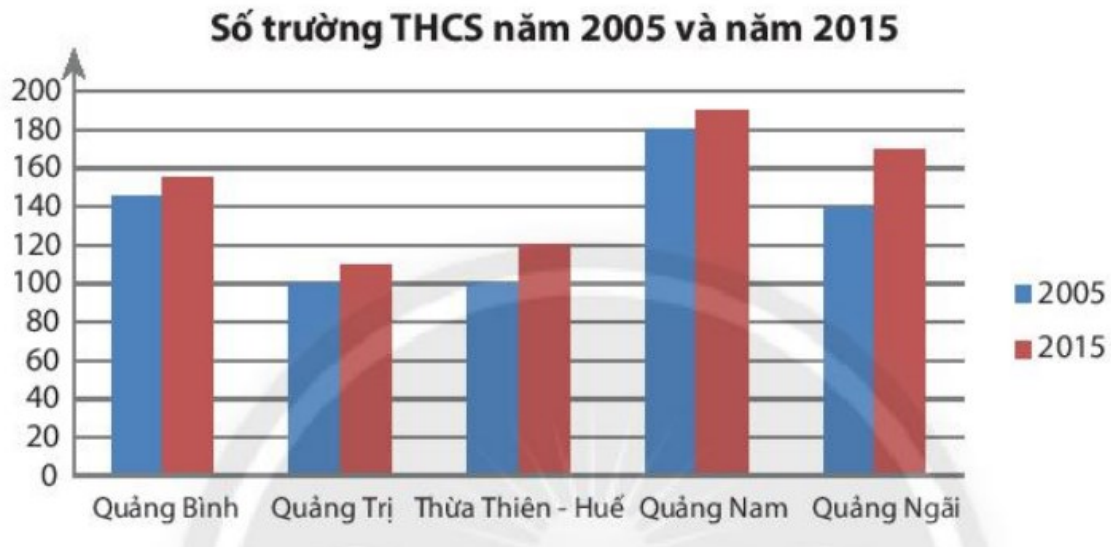
Triệu tấn

Bài 3. (Bài 4 SGK tr.117) Vẽ biểu đồ cột kép biểu diễn sĩ số học sinh đầu năm học và cuối năm học của bốn lớp 6 được cho trong bảng sau:

Lớp	Sĩ số đầu năm	Sĩ số cuối năm
6A1	32	30
6A2	35	38
6A3	35	35
6A4	40	38

Bài 4. (Bài 5 SGK tr.117) Số lượng trường THCS của 5 tỉnh miền Trung trong năm 2005 và 2015 (theo số liệu của Bộ Giáo dục và Đào tạo năm 2015) được cho trên biểu đồ cột kép sau:

Hãy kiểm tra xem các khẳng định dưới đây là đúng hay sai.

- Vào năm 2015, tỉnh Thừa Thiên – Huế có hơn 100 trường THCS.
- Vào năm 2005, tỉnh Quảng Ngãi có nhiều trường THCS hơn tỉnh Quảng Bình.
- Vào năm 2015, số trường THCS của tỉnh Quảng Nam nhiều hơn hai lần số trường THCS của tỉnh Quảng Trị.
- Số trường THCS của các tỉnh năm 2015 đều cao hơn năm 2005.